

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Херсонський державний університет
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

« 20 » 10 2021 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

(у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (проєкту))

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність **054 Соціологія**
Освітня програма **Соціологія**
Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
Форма навчання **денна/заочна**

ПОГОДЖЕНО

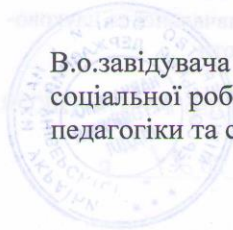
на засіданні науково-методичної ради
факультету психології, історії та соціології

Голова НМР Наталія Тавровецька

« 20 » 10 2021 р., пр. № 2

Херсон, 2021 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології
Протокол № 3, від 04.10.2021 р.

В.о.завідувача кафедри
соціальної роботи, соціальної
педагогіки та соціології

Сергій КОСТЮЧКОВ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

(у формі публічного звіту кваліфікаційної роботи (звіт))

Форми навчання денна/зочна
Рівень вищої освіти (бакалаврський)
Сфера програми Соціологія
Спеціалізація 054 Соціологія
Термін стажу 05 Соціологія та пов'язані науки

ПОДІКРЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету психології, історії та соціології

Голова НМР Наталія Тирівецька

«04» 10 2021 р., № 3

Херсон, 2021 р.

Пояснювальна записка

Соціально-політичне, соціально-економічне та соціокультурне життя українського суспільства спричинює підготовку фахівця високого рівня у галузі соціологічного знання. Стрімкі зміни у соціумі обумовлюють потребу у високопрофесійних дослідниках та аналітиках соціальних процесів. Наукова соціологічна спільнота та фахівці, задіяні у процесі підготовки соціологів наголошують на необхідності оновлення професійного навчання соціологів та вимог до їх професійної підготовки.

Одними з головних цілей у діяльності соціолога є акцентуація на явищах, що можуть кардинально змінити соціальну ситуацію в країні, удосконалення інструментарію дослідницької діяльності, поглиблення наукової складової соціологічних досліджень, посилення уваги державного керівництва різних рівнів до наслідків, котрі можуть бути спричинені неурою до соціальних змін.

Атестація здобувачів освітньо-професійної програми «Соціологія» спеціальності 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження випускникам ступеня бакалавра з присвоєнням освітньої кваліфікації: бакалавр з соціології.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК05. Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження

СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців

СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

СК09. Здатність обґрунтовувати вибір методів і методик для розв'язання дослідницької проблеми, реалізації мети та вирішення задач дослідження

СК10. Здатність досліджувати регіональний простір, представляти та інтерпретувати результати його аналізу.

СК11. Здатність аналізувати прояви соціокультурного розмаїття суспільства, причини і наслідки соціальних проблем, соціологічно обґрунтовувати способи їх регулювання.

СК12. Здатність до аналізу філософських основ професійних знань, дотримання методологічних норм і застосування їх у процесі вирішення проблемних ситуацій, до постійного підвищення освітнього та наукового рівня, актуалізації й реалізації особистісного потенціалу

Програмні результати навчання:

ПРН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

ПРН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

ПРН05. Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.

ПРН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

ПРН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

ПРН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.

ПРН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

ПРН14. Володіти інструментарієм соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя.

ПРН15. Вміти розробляти рекомендації щодо розв'язання проблем регіонального розвитку.

Вимоги до кваліфікаційної роботи (проєкту)

Виконання кваліфікаційної роботи (проєкту) є складовою підсумкової атестації й завершальним етапом навчання студентів в університеті.

Кваліфікаційна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування

їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи; кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в певній сфері із застосуванням теорій та методів науки.

Кваліфікаційна робота має бути перевірена на унікальність відповідно до Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті та в репозиторії закладу вищої освіти. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства.

Публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної роботи передбачає обов'язкову презентацію результатів дослідження.

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи (проєкту) залежно від ступеня вищої освіти і групи спеціальностей наведено в таблиці. До зазначеного обсягу не входять сторінки зі списком використаних джерел та додатків. Але всі сторінки цих структурних частин підлягають наскрізній нумерації.

Таблиця 1

Обсяг кваліфікаційної роботи (проєкту)

Група спеціальностей	Кількість сторінок тексту формату А 4
	бакалавр
Гуманітарні	Не менше 20
Природничо-математичні	

Кваліфікаційна робота (проєкт) повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідністю);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Оформлення кваліфікаційної роботи (проєкту) за допомогою комп'ютерної техніки виконується з використанням шрифтів текстового редактора Word 6/7 (або більш високої версії) for Windows з полуторним міжрядковим інтервалом і кеглем 14 пунктів. Шрифт Times New Roman.

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) (перший (бакалаврський) рівень)

Згідно з п. 9 Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д)

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>)

Згідно п.3.4. Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ ХДУ від 07.09.2020 №803-Д)

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

Академічна успішність здобувача освіти під час державної атестації здобувачів вищої освіти оцінюється за шкалою, що застосована в ХДУ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка за шкалою ECTS	За 100-бальною системою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	74-89	добре
C		
D	60-73	задовільно
E		
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного перескладання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) є:

1. Якісні параметри роботи (пункт 1-10 у таблиці).
2. Якість публічного захисту.
3. Організація дослідження.

Таблиця

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів)

№	Види робіт	Максимальна кількість балів

I. ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОБОТИ		
1	Аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності	7 балів
2	Достатність використання наукової літератури	7 балів
3	Необхідність і достатність емпіричних даних для розв'язання визначених завдань	7 балів
4	Обґрунтованість методики дослідження	7 балів
5	Обґрунтованість аналізу й інтерпретація отриманих результатів	7 балів
6	Відповідність висновків завданням дослідження	7 балів
7	Відповідність структури роботи обраній темі	7 балів
8	Чіткість, логічність, послідовність викладення матеріалу	6 балів
9	Грамотність.	7 балів
10	Якість і вірність оформлення роботи	6 балів
11	Етичний аспект роботи, дотримання норм академічної доброчесності	6 балів
II. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ:		
12	Лаконічність і логічність виступу студента	6 балів
13	Глибина і вірність відповідей на питання членів ЕК	7 балів
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ		
14	Самостійність і планомірний, систематичний характер роботи студента над темою	7 балів
15	Своєчасність підготовки роботи до захисту відповідно регламенту роботи університету	6 балів
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ (ПІДСУМКОВИЙ БАЛ)		100 балів

Оцінювання кваліфікаційної роботи (проєкту) щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Оцінка здобувача за кваліфікаційну роботу (проєкт) формується на основі оцінки наукового керівника, рецензента та захисту, що регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

Оцінка за кваліфікаційну роботу (проєкт) може бути знижена у таких випадках:

1. Недоліки в оформленні.

1.1. Відсутність будь-якої складової у структурі роботи, що передбачено чинними вимогами університету до роботи певного рівня вищої освіти.

- 1.2. Недотримання вимог щодо оформлення робіт.
- 1.3. Наявність не виправлених друкарських помилок, пропусків, граматичних і стилістичних помилок.
- 1.4. Відсутність авторської інтерпретації змісту таблиць і графіків.
- 1.5. Наявність в бібліографії робіт, на які відсутні посилання у самій роботі.
- 1.6. Наявність помилок в оформленні бібліографії.
- 1.7. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог дійсного Положення про кваліфікаційну роботу (проект).
- 1.8. Обсяг роботи не відповідає вимогам.

2. Недоліки змісту як структурної складової роботи.

- 2.1. Зміст роботи не розкриває тему повністю.
- 2.2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта, тобто не стосуються теми (предмету, об'єкту) дослідження.

3. Недоліки вступу.

- 3.1. Висвітлення актуальності багатослівне, без зазначення сутності проблеми або наукового завдання.
- 3.2. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.
- 3.3. В об'єкті не виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.
- 3.4. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу не співвідносяться між собою як загальне і часткове.
- 3.5. Має місце збіг формулювання проблеми, мети, завдань роботи.

4. Недоліки оглядово-теоретичного розділу роботи.

- 4.1. Наявність фактичних помилок в огляді літератури.
- 4.2. Відсутність згадування важливих літературних джерел, що мають пряме відношення до розв'язання проблеми та опублікованих у доступній для студентів літературі, що вийшла друком за останні 5 років.
- 4.3. Використання великих фрагментів чужих текстів без вказівки на їх джерела, у тому числі кваліфікаційних робіт (проектів) студентів минулих років.
- 4.4. Відсутність аналізу зарубіжних праць, присвячених проблематиці дослідження.
- 4.5. Відсутність аналізу вітчизняних праць, присвячених проблематиці дослідження.
- 4.6. Теоретична частина не завершується висновками і формулюванням предмета власного емпіричного дослідження (для кваліфікаційної роботи (проекту) рівня «магістр»).
- 4.7. Тема роботи не збігається з метою дослідження.
- 4.8. Теоретична і практична частини не узгоджуються між собою.

5. Недоліки аналітичного та емпіричного розділів роботи.

5.1. Робота побудована на основі чужої методики, модифікованої і скороченої автором без перевірки якості модифікації і скорочень.

5.2. Автор використовує методики без посилань на джерело їх отримання або їх автора.

5.3. У роботі відсутній детальний опис процедури проведення дослідження: за наведеним описом відтворення процедури є неможливим.

5.4. У роботі відсутня інтерпретація отриманих результатів, висновки побудовані як констатація первинних даних.

5.5. Отримані результати автор не співвідносить з результатами інших дослідників, роботи яких він обговорював у теоретичній частині.

6. Недоліки висновків.

6.1. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають визначеним завданням.

6.2. Висновки неконкретні, мають описовий характер.

7. Етичні аспекти роботи.

7.1. Автор порушив етичні норми, невиправдано розкрив анонімність учасників дослідження.

7.2. Автор використовує дані інших дослідників без посилання на їх праці, де ці результати опубліковані.

7.3. Автор формулює практичні рекомендації, пропонуючи рішення, що виходять за межі його професійної компетентності і можуть мати непередбачувані наслідки для суспільства.

8. Недоліки в організації роботи.

8.1. Недотримання графіку виконання роботи.

8.2. Несвоєчасність підготовки роботи до захисту.

8.3. Несистематичність роботи з науковим керівником.

Методика і алгоритм розробки та встановлення критеріїв оцінок відображають рівень виконання якісних параметрів роботи і врахування визначених помилок, недоліків з їх кваліфікаційним поділом на грубі помилки та недоліки.

У випадку незгоди із результатами оцінювання кваліфікаційної роботи/проєкту та/або підтверджень щодо порушення процедури захисту, здобувач вищої освіти має право не пізніше наступного робочого дня після дня оголошення результатів, подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора. Процедура апеляції регламентується «Порядком оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті», затвердженого наказом ректора від 07.09.2020 р. № 802-Д.

Список рекомендованих джерел

Основна

1. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально методичний посібник. – Друге вид. доп. і перероб. – Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006.
2. Вербець В.В. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник. – Березно. - 2008. – 231 с.
3. Кількісні та якісні методи збору інформації у соціальних дослідженнях./ Гілета О.П., Климаська Л.Д., Козак М.Я, Савчинський Р.О. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 167 с.
4. Михайлева, Катерина Геннадієвна. Методология и методы социологических исследований : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Е. Г. Михайлева ; Нар. укр. акад., [каф. социологии]. – Харьков : Изд-во НУА, 2016. – 286 с.
5. Паниотто В.И . Статистичний аналіз соціологічних даних. — У співав. з В.С. Максименко, Н.М.Харченко. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. — 270 с.
6. Паниотто В.И .Комп'ютерний аналіз соціологічних даних. — Разом з А.Горбачиком. (рукопис)
7. Якісні дослідження у соціологічних практиках: Навчальний посібник/ За ред.. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. – 400 с.
8. Ярмак О. В. Методи збору та аналізу соціальної інформації. 2010.

Допоміжна:

1. Абруков, В. С. Количественные и качественные методы: соединяем и властвуем! / В. С. Абруков, Я. Г. Николаева // Социологические исследования. — 2010. — N 1. — С. 142-145.
2. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених/ Олена Богдан; консультант-рецензент Володимир Паніотто. _ К.: Дух і Літера, 2015.- 380с., з іл.
3. Ватолина, Ю.В. Метод наблюдения в социологии [Текст] : на основе опыта Вальтера Беньямина / Ю. В. Ватолина. — СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 2006. — 141 с. — Библиогр. : с. 137-140.
4. Верецкая А.И. Методы измерения в социологии: Методические указания по изучению темы. - Воронеж: Изд-во ВГУ, 2001. - 16 с.

5. Девятко, И. Ф. Методы социологического исследования [Текст] : учебное пособие для вузов / И. Ф. Девятко. — 6-е изд. — М.: КДУ, [2010]. — 295 с. : ил. — Библиогр. в конце гл.
6. Добреньков, В. И. Методы социологического исследования [Текст] : учебник для вузов / В. И. Добреньков, А. И. Кравченко. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 767 с.
7. Добреньков В.И., Кравченко А.И. Методы социологического исследования. М., 2004. 768с.
8. Дудина, В. И. Методология и методы социологического исследования: Учебник / Дудина В.И., Смирнова Е.Э. - СПб:СПбГУ, 2014. 388 с.
9. Иудин А.А., Рюмин А.М. Традиционные и компьютерные методы анализа документов в социологии. Учебное пособие. Нижний Новгород, ННГУ, 2010. - 37 с.
10. Иудин А.А., Рюмин А.М. Контент-анализ текстов: компьютерные технологии: Учебное пособие. - Н.Новгород: Нижегородский государственный университет им. Н.И.Лобачевского, 2010. - 37 с.
11. Елисеева, Е. Н. Исследование социально-экономических и политических процессов [Текст] : учебное пособие / Е. Н. Елисеева. — 2-е изд., перераб. и доп. — Челябинск: Челяб. гос. ун-т, 2008. — 135 с.
12. Зборовский, Г. Е. Прикладная социология [Текст] : учебное пособие для гуманитарных (несоциологических) специальностей / Г. Е. Зборовский, Е. А. Шуклина. — М.: Гардарики, 2006. — 175 с.
13. Калашникова С.М., Стеценко А.И. Составление анкеты в социологическом исследовании: Методические указания по теме. - Воронеж: Изд-во ВГУ, 2001. 33 с.
14. Кузнецова, Л. А. Основы научных исследований [Текст] : учебное пособие / Л. А. Кузнецова, Е. Н. Елисеева. — 3-е изд., перераб. и доп. — Челябинск: Челяб. гос. унт, 2008. — 105 с.
15. Кузьмина, О. Г. Социологическое обеспечение рекламы и маркетинга [Текст] : учебное пособие / О. Г. Кузьмина. — М.: Наука-Спектр: Дашков и К, 2011. — 187 с. : табл. — Слов. терминов: с. 173-187.
16. Кулаков А.П. Измерение в социологии: учебное пособие; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т. - Новосибирск: НГАСУ (Сибстрин), 2005. 124 с.
17. Методы сбора информации в социологических исследованиях [Текст] : [в 2 книгах] / В. Г. Андреенков [и др.] ; отв. ред. В. Г. Андреенков, О. М. Маслова ; АН СССР, Инт социологии. — М.: Наука, Б.г. — Авт. указаны на обороте тит. л. — ISBN 5-02- 013314-0.
18. Мягков, А. Ю. О достоверности ответов респондентов в телефонном интервью: (экспериментальное тестирование ряда приемов) / А. Ю.

- Мягков, С. Л. Журавлева // Социологические исследования. — 2010. — N 10. — С. 81-92.
19. Темницкий А.Л. Учебное исследование по эмпирической социологии. 2003. — 269с.
20. Штейнберг И., Шанин Т., Ковалев Е., Левинсон А. Качественные методы. Полевые социологические исследования. - СПб.,: Алетейя, 2009. — 352 с.
21. Шурбе В.З. Методология и методика социологического исследования: учебное пособие; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т (Сибстрин). - Новосибирск: НГАСУ (Сибстрин), 2008. 128 с.
22. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования: описание, объяснение, понимание социальной реальности: учеб. пособие / В.А.Ядов. - 5-е изд., стер. М.: Издательство 'Омега-Л'. 2011. 567 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.dstu.dp.ua>
2. <http://pidruchniki.com/1584072012681/sotsiologiya/sotsiologiya>
3. <http://pidruchniki.com/17810409/sotsiologiya/sotsiologiya>
4. studopedia.org/10-158655.html
5. cde.nuft.edu.ua/mod/book/view.php?id=72193
6. https://studme.com.ua/.../stanovlenie_sotsiologii_kak_nauki..
7. megalib.com.ua/.../4256_31_Viniknennya_sociologii_yak_.
8. buklib.net/books/22851/
9. <http://kaf106.khai.edu/ru/library/metodi-zboru-ta-analizu-sotsialnoyi-informatsiyi.html>

Гарант ОП «Соціологія»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Тетяна ЧЕРКАШИНА

